

Zvláštnosti výuky matematiky na málotřídní škole

Málotřídní škola je škola, v níž jsou žáci 1. stupně základní školy vyučováni ve spojených třídách. Tyto školy jsou stále složkou naší školské vzdělávací soustavy a jsou zřizovány v místech, kde by pro děti 1. stupně bylo obtížné např. dojíždění do školy plně organizované. Existují jako školy jednotřídní, dvojtřídní event. trojtřídní. Spojování jednotlivých ročníků se řídí počtem dětí v jednotlivých ročnících a zkušenostmi jednotlivých škol. Spojují se např. 1. a 3. ročník, 2., 4. a 5 ve dvojtřídní škole, nebo 1. a 2. ročník, 3. a 4. ročník, 5. ročník v trojtřídní škole.

Vzdělávání se řídí Rámcovým vzdělávacím programem pro ZV a z něho vyplývajícím Školním vzdělávacím programem každé školy. Ve vyučovacích hodinách se střídá přímá a nepřímá práce.

Postavení učitele:

Nároky na práci učitele jsou vyšší jak hlediska přípravy na vyučování matematice, tak z hlediska organizace vyučování. Učitel provádí přípravu pro výuku matematiky pro každý ročník ve třídě a zároveň scénář celého průběhu vyučování z hlediska metod a forem práce a využívání pomůcek a didaktické a výpočetní techniky. Učitel připravuje dostatek didaktického materiálu pro žáky, kteří pracují rychleji nebo pro žáky nadané pro matematiku.

Vzhledem k tomu, že žáci zpravidla přecházejí na druhý stupeň na jiné škole v jiné obci či městě, je nezbytná spolupráce učitelů obou škol, aby děti neměly problémy, kterým by se dalo předejít. Jedná se zejména o školní vzdělávací programy obou stupňů škol a očekávané výstupy v matematice.

Formy práce:

- Samostatná práce žáků – vhodně se mohou využít individuální zvláštnosti žáků
- Skupinová práce – práce ve dvojicích, kdy jeden žák může pomáhat druhému, nebo práce ve skupinách homogenních či heterogenních, nebo práce ve skupinách žáků různých ročníků.
- Využívání pomůcek, pracovních listů, počítačových programů apod.

Postavení žáků:

Pro děti může být zpočátku problémem zvyknout si na práci ve dvou odděleních, nerozptylovat se prací druhého oddělení a koncentrovat se na práci svoji. Děti jsou samostatnější, jednak proto, že samostatná práce je často používanou formou, jednak proto, že při nepřímém zaměstnání jsou vedeni k samostatnému rozhodování. Výhodou je, že žáci nižších ročníků pochyť některé učivo vyšších ročníků a umí je využít. Naopak žákům vyšších ročníků se může dodatečně objasnit učivo, které je probíráno s ročníkem nižším, nebo si mohou zopakovat učivo, které jim činí problémy.

Učebnice:

Specifická učebnice matematiky pro málotřídní školy neexistuje, používají se učebnice matematiky pro běžné základní školy. Při výběru učebnice pro školu málotřídní by měla být podrobně prostudována její koncepce. Měla by obsahovat výklad učiva, vzorově řešené úlohy, dostatek úloh a příkladů pro samostatnou práci, dostatek úloh a příkladů pro žáky průměrné i

ZS 1MP_PDM2 Didaktika matematiky 2 Katedra matematiky
PedF MU v Brně Růžena Blažková, Milena Vaňurová

---

v matematice slabší a také dostatek úloh a příkladů rozvíjejících myšlení a podněcující tvořivost pro žáky se zájmem o matematiku a pro žáky nadané.

Literatura:

TUPÝ, K.: *K didaktickým problémům málotřídních škol*. Praha: SPN, 1978.